

Joosti ja mina olime head sõbrad ja ma küsisin eneselt, kas Reedu teda ei jalki? Aga vastust ma ei leidnud, jeda mõhem, kui mulle järgnenud ajal hakkas filma tootama — ta ema pani jeda tähele ja püüas isa vastu tähelepanu — et Reedu õhtuks emajäi mõisteli püüdis kõhutada, taoti otse ehtida. Ma nägin jeda kõdige poolkõrtnud peeglistele ees seisvat, täed närmalt nurgistujel juustes või rinna ja laela kallal. Sel õhtul tuli Joosti — ta näis jeda aimavat. Ja kui küsipoor just läis, jattus Reedu tema amatud paupide ja lastide ees äärmuse, püüarad wistustid tal silmis, ja ta wistis palja ette ja õstis mädada, mille kallal ta siis sõjeli hambes. Ema leidis, et tal kimagi rüeteli puidust ei olnud, peatäitibelt aga teatav tükistigi noore teenija sohin.

Minu hupid olid tol juwel isa kingitud püksi peale saadatud, millega ma hirmutijele jain warbõleste ja warbõle tagu uulita — ümbrijes, nii et mõnigi läsi Joosti ja Reedu wahelkorra arenemises minu teadustijele tõrwalduis. Mõlleton ainitu ühte neist korbarest, kus Kati meile tulnud Joostile warsti järele liigutawat. Kuuida teiti Joosti järele pühul warsti minest, jutt uumistud, täteise ja jalgsele jügis tol rahustud ja film wõetles sihti ja püsti otistes. Kuuford näis aga teine waima teda waltawat. Ta küsis Reedupe palja warjamatata tähelepõnetud, ja see pidi jändima millegagi hääles ja waates, mis tema mõdaja werd rittas, jett puna Kati põjel webas aegamööda simillilalats, ja täuist waimale äles ja lals. Nüa Kuuford ei olnud ruttu temale järgi minna.

Siis nägin Joosti ja Reedu lord meie kõdige, teine lord, wõidewiku-ajal, pargi tiigidärses jagaritsis suu suud wõaku seiwat — oletatavasti mitte wõuulitust mōtewatsetuse, jett kõdigi kuulbas Reedu üewitustist lahja naerust Joosti sumina wahel, ning pargis lāksid nende täed lasta, emetuli tumbsti oma sihti lahkus. Wind nad ei näinud.

Wisti oli see aga järgmine päew — igatahes wāga warsti pāraisi jeda toohtāimist — kui Reedu emalt tuli küsima, kas ta wõidwat „eme aasat“ meile ära minna, jee on, niipea kui meie uue asemele leiwand.

See oli ällatav uudis emale. Kuigi kōoselu alles tähtle — Reedu oli haiguse pāraisi taks tuub weale Jüripäewa teenistusse tulnud — wōis emeti juba mārjata, et lābiuamine wōlmipoolsest hāsti jōbis, ja ema küsis see pāraisi kõrgel kulmal:

„Aga miks siis?“

Reedu ei lohnud kõhe, minu weelesti oli ta isenda äle ehmatawud, wimaks jōstis, tal olawat siin igaw.

Ema arwas, et igawus lāheb pea mōdda, weel mōned nōbalad, ja jetti ei ole midagi enam järele — ees igawis tume uueks kōas ehte igawusi.

„Küllap lastele mu warsti ilse lahsti.“

See kutsus tal wisti fogemata, jett ta filmad pilsustid, kui oleks neid ere hiti torganud.

„Kuudas nii? Miks ja jeda arwab?“

Aga seletawat wōstust ei olnud Reeduist wōtta. Kui ema talle pīkemat peale küis, lõpetas ta jutu wimaks järeli wōljatugutud lauslega.

„Ma jään siis peategi paigale.“

Ent usse eesti wāatats tagasi ja püüdis naeratada. See naeratus oli midagi rõõmust ja turba jēgamine ning udu oli tal walge lābiuistimiseni.

Mōni aeg peale jeda oli Joosti minu emaga jutus ja ma kuulsin jellest mōne kōsse.

„Ja, aga ta on p e e n e m“, ütles Joosti, „ta tuleb siia filast, aga ta on palju p e e n e m. Muudugi, igawisel

ei ole filma jelle tarwis, aga mina wāen, et ta nōist p e e n e m on.“

Ema tähendas: „No, aga jee ületõhne, mis te teieile teete?“

Joosti lehtis taks korda äärmasti ägu. „Ja, mis jinnu parata! Raine on eluajaks, ja ma wōtan linnas ebaspidi restaurandi.“

„Kas te omarahjel siis juba laubas olete?“

Ei ta olla weel oserfohe lāinud, oli Joosti wastus, aga et tōnelatama „meie temale wōstu mārjatama“, jelles wōidba ta julge olla. Ja Joosti jōnõorne hāäl tāmises —

Kati oli usse tädnud, ta wistaks pea jēga ja Joosti oli temast lahsti, ainitu eht mōnda wōletawat pīkeldina mōlestustijele wōttis. Reid ihel hea pāemal takt Joosti tapja-õeda ema juure, kellele ta oma südame-asjās täielista usale buje sihtis, ja ma kuulsin pāraisi kõdigituinas juresti ema ja isa wahel, mis ta temale rāstinnud, ise elemil ja palgeni lotiannud. Reedu delnud ära. Dīstõhe ära. Ja miks? Wōimata temati jõuda jōada. Kiti wōi tangidega. Rammu wōi pea tal. „Ja ta rippus mul lord juba taksas, — mōitelge, maanna, ta rippus mul lord juba taksas.“ Joosti rebimud oma nuriteed ja jōstannud peenraajia ära.

Et kas ema ei wōiks kuitagi aidata?

Aga ema oli erapooletu ja tähtis jett jādda, jett Kati jōstis talle niisama ligidalt kui Reedu.

Ma wōin ainitu oletada, et Joosti jēstford kōas-teenijate kōssel, eriti Kati ees, mitte juht iduus ei olnud peale jeda, mis jändinud, jett tema enese juurt ei saanud enam midagi kuulbawaks, meie lāmeti astus ta üknes weel „amerikult“ äle — siis, kui tal isa Eakja jutule oli kutsuda — ning neil korbel katus ja jatkaw jōna ilma peale ära. Luridisi ei olnud tal kōh wōidata, uude wahetisel nāis jēstjal olemat.

Ja Reeduigi wāitis. Aga külgeitaw küsimus pōrtas tagasi tema lapst-naeratawasti „ei mina tea“ it. Aga meie panime tähele, et ta talaja kannatas, ja ta sõjeli uneta oli ja kogu kehasti tōhnenes. Minu arust muutus ta tōndi, kōas wōba kerguse, jalg wēdas kui nāgemata kōsti jarel.

Kas Joosti kateid uueudus, kas ja kus nad endamisi weel kōtu pūrtusid, jeda et teadnud mōijas wisti kēegi, jett kōit olid kui pilwist jadanud, jui pruntpaar ihel pāemal siisti walmis oli. Ma ei tea enam, mil wōormil Joosti jeda meile ja teieile teatawaks tegi, aga meeles on mul kēna hellus tema toonis, kui ta nūid kellelegi tōneles, ja et ta sejuures kōed pāstisatõlutes pidas ja rinna wāija ajas.

Kulmadega oli tal ruti. Rādala kolme pāraisi oli pūhāpāine hommit taks, mil Reedu mōdajates meie ees toas jēstis ja jēu wānturiti ootas. Üks neist, kes jeda aidanud ehtida, oli Kati: see wāitwa tädnud tähtis wāidata, et tal kōastuti ei ole lahjatõba. Kōit pūlmajele pibid meie mōijast olemas, Reedu oli omapõhise — kuulbawuse kōbafõga kanguje pāraisi — kutsunata jāttnud, ainitu ta elatamud isa wōdrasemaga pibid kiritust pūlmawooriteile juure jēstima. Joosti omasteti mālleton älknes tema dde, üht kōwa nō ja kalgi wāetaga mōlbrimasi kuitagisi naeriwōllast, kes minu emale pibutalõluses tähtis abilis olla.

Reid oli kōnnite parmas mōdaja ümber, minu wōis kēne dde jōidis tema tēsti kinni ja paar pruntitistit nāstasid temaga, kui kōrraga älkõidib wāitaks moad wōiditi, nagu oleks hāäl igawhe kurtu jamal hōobil lāmõnnud. Meie ei tundnud prunti ästifelt ära, meie ees jēstis wōdras nāgn. See nägu oli angunud jāstetules mīlegi hēruja eest, mille lāhenemisi filmad wāstisid ja kōrnud kuulsid, kēna jalg maa tūsteti ei terri, et pēgenda. Sel

filmavilgul astas Joosti mõne peisupoisi eel sõle ja pruut lauges sõjatulega, mis kõigi huultest veele viis, meie wahete maha.

Kõik aega, enne kui aru saadi, mis dieti sündinud ja läks meelgi aega, enne kui ühele ja siis veel teisele tead- jale nägijasti mindus wõitis ligineda, mähkribu woenalt wõim see oli, millega noor tädruk meie jalge ees rabeles, siinse ja higinäe nõsti, wõiduwad liinend krampi kistub, hambah wihajesi wõalus tostu pigistatud, filmad meeleummas heitules pahempäsi pöördub. Minu isa oli esimene, kes temale omaile rahuga wõitjega äls kummarbas. Teisena järgnes Joosti õde. Nad lõhkiid haige lāngi ja langustid tema liitawid wõalla wõgewa painaja pitistateti.

Nä mäletan, faidas kõigi pilgud peiguhele nāo fälge kinnisid, kui wõewatu heitlemine rauges ja unetawoilele rammetuete ajer audis. Mis nāid ? fūšis iga film.

Joost oli umbel mõistmatuile eile ästijali selle toha peale maha jānūud wāhtima, kes Reebu pōrandal lamenub, sis pōdras ta ilmetu wāade wōobi peale ajetatud mōrkjale jārgi, ilma et ta paigast olets liitunud. Rōnda teisis ta

lõbwaile rippuwate kōtega, kuini tema õde wiilmaks waiwi- teitama pealt peab lõstis ja oma lõwa, kuinwa hāhlega, mis waihuilei wāghabalt lābi lõstas, teba āratas.

„See pole minu naine, tal lāib lõbi peal,“ āttes mōbri emmab wemmale.

Ring Joost wōatias karebalt, tooniga, mis de omale imetult farnane: „Eba ta mulle ei dēlud.“

Kas melega wōi logetama heitus ta film heejures Rati nōle. Teadmata, mis ta tealt luges, aga Joost kee- ras tanna pealt āmber ja sammus toast.

Reebu toibus nāid wārdi. Ta istus juba fāngi fermal ja wōatias mille unustamata teadmawile-pilguga, nagu uneti ārganud pilate laps, nōstis nōle, kui Joost jälle sõle astus. Reebu oli ainult wāhe oma teelt wāgas- tanud, pōari weepiistā nāgin fūšiti ta alumiist hualt wōdāda lõna peale wālguwat. Ja Joost tuli filmatēga, mis nāis- teli lõhkiid, hāstas Reebu fāsteti kinni, wāalles teba ja nāis: „Kas wōidifid juba fōita?“

Reebu wōis. Ja siis lõitime.



Appia tee.

Konrad Wõitima.

Opilog näitemängu „Spartacus“.

Ristid, ristid . . .

Kui fangele kui film ulatab, seijawad mōlemal pool teed lõstetelid mōdāratub fāngufel paigupoisi rutuga tohta- lõdub ristid ja iga risti fālgel on uulatatud inimene; iga risti fālgel rippub orjāldōud.

Uletoel kaaretab lõnnamaa helesinine, pilweta taewas ja fēlge õst wārijesi tulise, fōrmetawa pālfete kiirtes kui jūsnatub, hōdgaw fāas . . .

Ristilõdubte alasti fēhob on pālfetist õhtuwa punajete pōlenub — need uoreed meestefah, felle jēas ei nāe ai- namsi lõma ega udrta, waid fūš ijezi pārsti wōlufat pii- namist nāhtumad tugewad, wōiditules karastunud lihalob. Kui nad liigutawad, liigib turinub, raudmōalega lõbis- tatub pōepeladeti ja jalgust punasti wērb liigutawa fū- mate liimale ja fūwile nagu rōstet piljarab — osetati nute- tats wēripiljarab . . .

Ärmetawast palomawefi hoolimata on uoreed hōoma āstijale jēlutama fōitunud. Nad on tulnud rōdmōmema orjade kaotuse āle, et nāha neid fardetud mōsfajāid aneti wiimaks wōidētutena, alandatatena, faebawatena, armu- palomawena.

Walu pāstas ristilõdubte pōlgi: on nāha finer- domaid, lõhkiid hualt, fūwerdunud fuid ja mōnebe ofasti wēerewad fūired higitilgab nagu wālgel helmed — fuid fēgi ei polu, ei fēaba, ei hālla . . . Pambald fūristades wāhtimad nad fēmeelseti ja fāngelafeteli enile wōastās rippu- wate fēljiimeetie peale eht ālēs õhtu. Mōneb on mīnē- fāund, nende pead rippuwad rinna, nende filmad on fū- lutud ja nende fūlmed wāfsewud wāhtimawel nagu fūlma- lās — fuid nende fūrgasti tulew fōrin tulebat meele āstī- tatud meelōoma wōist, āgharduwat urijemii . . .

Wōitjad ei ole rahul, neid pōndamad fē wāitamine. Nad fēidawad fōrtawaid pilteidūu ristilõdubtele, fuid ei jaa wōastiti ega pilku. Felles õndes wāitufes on wēel

paendunatust, fōhtawat āghardufi, mis tahab furelada naeru nende hualti. Tunbifimad fāhtawatad ja fēba mājendawat fūmet tagaji fūrubes fūhtawad nad meilfult ja nōmawad jārjeti fūremat fōtu. Kā fūit lõppemataf, neetud āmbrufet!

Pilfjad wōifsewad ratiad mūrijewad ja wōhtawatate hōbuiste rautatud fāhjad lõdub wōstin fūwa, nii et fābemed teudawad — ja tuule kiirufel tornab fēe tōredate wōantrite rong hōoma pōole. Rāhik unantid fēhōitwad tuules, uoreed tugewad fēiworred fēerduwad fāledate fēhabe āmber — ja fōnfōmūna, mūrina, fūjatate ring āgedate ja rōm- fate hāsteti fēasti fūulbub nāistērāhmate fēle naer . . . Ja nende tāga jēab tihe tūwepilw, mis peidab risti- lõdub wagu wālgelje hūglāfāfūfje, pīnēstās nende fūmūi ja fūngib nende fūmūnub, pōlelōmāfje fūrtu . . .

Kaks õõpōpōwa on fūlunud.

En õhtu. Taewas lõdub punajena kui mōdāratu tulefāhu fūmas ja fāuge mōfēfūntab hōdgawad purpuri- wārwifet pālfete wiimaste kiirte fāes. Māpsefēid seijawad fūmūwana ja liitumawana nagu fōrgeb, rēmebad fūlhab, ja rēside wōarjeb ulatamad fāngelē fāfāfūfule — otefūi mōdā- ratu pilab, mōstāb, āhmeti wōfāfūfūratatub fēiworred . . . Mōndfūmūnd fūfēmad pūmawena, õht on lõis mīrbi, fōor- heri ja ruofi lõhna . . . ja lāghēfāfēi āstipūfāfūti fūulbub hōpūfū lūmēlis fūul . . .

Wōuqōitjad on fābunud, wāhtiditi on āra lānub, fēit ristiitiprijad ei tarwifē enaw wōhtawāfii — nad on juba unustatud . . . Reude pead rippuwad lõbwalit rinna ja ainult fōrgete, terawate fālgelwade fērfūmine tūmūstāb, fēe nēndeti wēel õus . . . Sūmrem hūll nōit on juba fūrnud, ja nende pālfetist pōlenub fēhob pāstōmad fōllāfāfūrugetena wagu fūitētātud fūha . . . Ei fōsta nāhiti hābāfōmāfii,

ainult arwa fauldub midne fucera orjaidderi wilhne obie-
mine, farrutb forin ebf meelebeitero hammoete fcaians . . .

„Seal riidub Alarik!“ Ta elas alles, tei ta eni
tugav olnud. Tema lüüsi on rauphiigide kordel tõstet-
pististat, tema haigusest vabalt ei pääse sõnnimist, palme-
ga faelohakist . . . Tema rooste feha on nojupud alla-
poole, lääned on väike lõuluss ja fehevõrd väimad mõneta
pistid ja mõljamennid olkuvad. Ta ei tume enam elu-
oma filamari, veri on mehes jooma jäänud, nad on
jurnud, filimad ja kenged. Nüüd tema lai, lastome riid-
tervis või neglofesi ja roosteli, tema jüba tüffid, ja tema
teravoad, vaarvõrd iluand roidnud nääk nääk . . .

Ragu nii witu, min lorda eiaqei, wubib tema waade
waonagripwama Koratibese veal.

Raht tein näol on lõhkunud nagu loor luuamend
vuu! ja põle tees oled sügava haavu on juba madanama
hakanud . . . leal viingerdavaid walged ahistfeel . . .
Ja on niie feli lahti reida — ja ta rippeb oimalt teisi
fati ja jalgu pidi. Neha loomastatist wõnduwas, filmid
meedetuti freetides, püüas ta teistil fätt lahti rebida, fuid
ajasta: jõnetuti ohfide luimemäts, fõrge riid ja walmi
wõrkedes fõlgub õhms furee raudarala oises fuffifristatund
fäti — ja waheerwahel iduulowad wõetfed fõimfed framp-
fistit kofku.

See on *Starmides*, pititius, uuev, tugav *Starmides* . .
Starmidi silmit amardub. Tema kõrvas hakkab val-
 jult kõhiseja, nagu avaras terekib ja mäh avaramad
 ähha . . . La tunneb end peabõõrdatuna kinnisel hübnat
 lendamast, eelista tüüpul. Äh ni, ta on endise sõjajõu-
 tabulasa oma mähelajala res . . . Rende sõjajõudis kajak
 kü fõu, viigib ja mähgub mähgubad pittefõõrdat nagu
 lugemistale tulele ta marupõõna tormamab nad kõile mäh-
 talistale äle roomistale bulzo . . .

Mis see on? Ta ei saa aru, kuidas on väidud teda teavitada. Mõeldakse on tema nädalad kaks ohtast ära raiunud ja mõid tšugataste teda osjati uetela jõe sisse Iffa jägavomale ja jägavomale juratiste teba ning ta peab teba jälgi, hoiatav muha enefe tofpu teba-
dama. Ta on äärmassamas, ta roajub iffa jägavomale, fuid ei jure roel Ta tahake häitda icanti muetati jägavomajeti, paluba, ei furm uetela . . . fuid ei saa wähes-
malt häält teha Ja furm ei tule ei tule . . .
Wimale viimene läbi.

Bilbil mehfuzdard.

Ta lamab haljal muul tangel kodumaa. Suigil
tõlawad röömsalt tarjajameed — seal aetasse härgu . . .
Röödime munitana heliseb lindude laul ja rahulisea woo-

lab lei jägi järelede looja:nisema päitse kiire all. Tema
 tõeval niingis temo wõite poeg . . . Kopib punesid õisi,
 aieaiea meid teema tühemise . . . ja ta tumeb nende
 maigust lõhna . . . Wõitluse waerab heledad täpelihaäl ja
 wõitab tema õija wana broode kilestega . . .

Ah! Meed ei olegi teema poja mõistlik fääd, vaid
 waifene däänil, mis pühub kangelast tahaandiselt. . . Si-
 puu lehed mõirisevad tosta kahetsevad, otsejani sojakatid nad
 midagi kiruda ja hirmutad, ja taudub, nagu oleksid tumbad
 kilepöödi tegelesid õhtunud. . . Ja miride ning roovide
 lõhna jella teadab end läila, lämmastare furnnheit.
 Imelise kuisipunnane tanna fustub siigil kangelis mõelot.

kuul. Riinist all tumejormal poistab veel fai, tumejormal-
 loodi nagu valdam, liikumata veeleidi . . . Sõlmita ja
 niidapõhjalikuna tuleb hõlmatus. Sõlmita laul on juba
 valitunud ja seagafelt nagu läbi muutu udus näeb Riinist,
 suidab tangelt lähenen parvo launaid. Nagu põhaj maa
 talina hinged teetevad nad riiki ega riidide fobal nagu
 vharid vaitides . . . Rende niivalõigid hõlmajad pime-
 dade argafelt ja jalapõhjal ja vohetamafelt kostab lüüte,
 hõlmite ja õngatistilindlute vohumafine nagu turmafõrni

Siis lafsel öis juuremasta jentil end alla üdele ristile. Ar-
tarit nades, kimbas ta pead kitheli hoibes tiifi aega aru-
tades ristil! rippuja taema poole isetsetid nagu unumistad.
Siis hüppas ta kõhmakalt waltjate tolmunud juuste peale
ja puitis oma palju, musta nota sügawale lüran klaasita-
rud, liinistele silmide

Märgebesti saabit on tuul verehainu laiali viinud. Ja kui juba ühesa pinne on, hiielid teati parva hunta. Põikunni ja häälitust näidavad nad maad pöördma otseku liigutav ja nende muutad, lajuata lehad tuletavad pimedas meele viirastusi egi suruata viimistid. Appia teed mööda liig- nees leijataavad nad ja filmitijavad lahterlaot rippujate ribud; pimedas liigutav nende filmad nagu talapäraried, rohelised õhkomad lõbed...

Siinats tõstab parve juhataja juukselt ja hilitib ma-
dalana lähema riisti juure — sunna sus rippub fureio Kar-
midas õie läe otjast. Eelil aabmit la riisti jalalt angunud,
toermetesi walgunud werd. Siis tõstab ta oma koomi õhus
rippumä läe poole ja lahtus elijä pifa, punale keeleaga wäri-
fawaib isemi. Ja siis

Rii -- huntidel ja loomadel on nädal rooga rohkem kui tavaliselt, sest juba selles ühes ristide ridastikus, mis alustab Noomast Capuast, on kirjutatud ristilöödur.

Annēstuhat rīstīlōdēt

Some feelin' M. Putins.



Üks meesetu põgenemine.

R u s s i a S e e u n t.

Battas juba häämaris maapeale wajauma, kui Nadi jubaia jalls ähge lohnai, kus ta lähelepanelist battas jil-wiilema enese eseelewat tredi, kummagiilpust mustawat kuulemas ja teinades olemaid telegrafispostet. Ta oli juba parru turbi kiinud, ilma et tee ääres midagi muud uhaa oleks olnud kui paks määs; ägeisil wõrdstatuhts, kraanist, plüüst jms mõnest muust inimese eluhoiabi ja kultura lähejude märgist hõlgetama. Ja tee wõimades ja lootes tungetatseisid püüesma wahel ebaü; tee, mis küll püha ja

jõe ning jalgrattafidukele nagu loobub oli, kuid kus wõh-
 maist jalgabaid märgata poleks, ning kus wõntrirata
 rõõpab wõntrast ainesta roide. Jalgrattad oli Mäli wiimast
 korda näinud, kui ta hominult ühest lülast läbi tuli:
 wõntrimehed silmestirid lülast remal tuulis ta järele kella
 folistomist, ja kui ta emast folistomist remal pööras, hõlutas
 juba jalgrattafiduke remast wõõda, nii et kerge tunnehoog
 tekkisid wõsksu nagu löi. Tulestist maates Mäli tekkimas-
 tuse talumuse jalgrattafidukele järele. Nüüd ta tolmimas

armutele süle wõtmata ning siis oma minestusele langenud talil toornaga pögenema, kuna sülmali saad, nagu pergilidust juhtituna ning jõe, iderew joramine neile järele kuuldas.

Ta ei julgenud tagasi waadata, sest ta olesk wiist hirmu pärast segaselt läinud, tagaajama meeltooma juure läinud ja temaga nagu intellektuaalse perwona juttu wõtmata hakanud. Ta põi kolijeb, juakseb seismas püsti, peasi läisid nagu minestusewärsinat läbi, kuna silmad tarretuli eespool pälawat walgust sotafid. Kiti nägi ta teiselpool naina sihti meija lõikawat, kus nagu wõiste tagenbid näis olerwat. Ta tormas ännemängija häkibufega maanteelt linna ja kihutas sihti mööda edasi. Kui ta natuke maad edasi oli jooksnud, lõppes teiselpool mets ning pimebuses teletas ta lugebat maad, kuna natuke maad eemal puie wahel wõiste tuli wiikfus. Näud oli ta pädastetud. See oli ju üks wõiste torpar. Ta jõi teisma ja wõistes hingse tagafidumata tagasi. Pimebuses liitus entisel kumel pimehändistulega, kuid wõigileijunga meeltooma edasi, olgugi et ta laugemale jäänud oli. Ta hakkas uuesti jooksuma, kuni hooneni jõudis, mille alandeist tuli wiikfus. Suure hooaga jooksis ta „sihti“ mööda, mis muud ei olnud kui kütas tee metja wahel, ning tõstis kae üles, et toputama hakata, kuna ta enese hingse nagu mingisugune laostundlit ja lauhjardumulist naer looma üle wõijuse, kes sihti metja uitama jõi. Kuid siis kuulbus tõrwalt mehe hääl:

„Kuhu nii juure kiiruga? Kes wõddras on ja kust ta tuleb?“

„Jumal tännatud, et jälle inimest näen!“ hüüdis Rati tergemalt hingse õnnuwaates ja astus piale mehele, kes pimebuses istus, wastu. Ka üks awane, tulewalge langse hõelajate peale, kuna läwile naisterahwa-togu ilmus, kes heledasti põlewat lampi käes hoidis. Selle walgusei nägi Rati näid, et mõlemad fõratilise udoga taluinimesed olid, selledest mees tolle fõbratiliselt wastu naeratas, kuna naisterahwas nagu külmalt otja waatas. „Mina olen mitu päewa meisa mööda rändanud ja täna õhkel hakkas mind meisaawaheliselt maanteel suu must loom tagaajama, selle eest ma pögenesin kuni ma siia jõudsin.“ Rii teletas Rati ja pühkis higi otja eest.

„Wõdi wõddras niisugune õnnetus juhtunud?“ ütles mees, kes nähtawasti torpari peremees oli, „misugune see loom oli?“

„Ma ei näinud pimebas ta siju lähemalt, aga suur see oli ja tiitus pimebuses lange kiirusega edasi. Ku siin tärnib?“

„Ja, siin on hunte ja fõrusid, kuid nad tulewad harwa meisaji wõlja maantele ja majade ligikale.“ teletas mees ning waatas naife poole. Mõlemad olid tõhikelt läinud; siis palus mees Rati sihtse astuda, seal ajendati ta uuesti ning halati juttu ajama. Rati istus ja tundis enese äärmata õnneliku olerwat, et ta nii tergelt oli pääsenud. Ta mäletas nagu praegu weel toledat hirmu, mis teba oli läinud, kui ta toputama tagaajaja eest pögenes. Mees päris, kus koljal see loom temaji maha jõi.

„Ta ajas mind taga kuni teerajani, mis maanteelt ära wõddas.“ teletas Rati. „Ta tuli ta feba wõhiketi teed mööda mulle järele ning ma ulun, et ta praegigi seal fufsi pöwerdab.“

Ta arwas nagu waetawalt luntawat piikamata fõhtluse ilmet mehe nähti lugeba wõiwat. Peremaine tõi parajasti primaatusti lauale, siis kuulbus tooraga uffe toga kōinat ja sihtse astus — noor pitiilus läbrut, pühki käes hoibes, mille ta kolje toanurwa pani. Rati hakkas oma harjunud tomba järele kolje naisterahwa nägu ja riideid silmitsema. Kõik oli temas õige meelitus ja fõttafõlaliit, niigasti tema tolane lai fõkõder, kilmalt õõnulesti õistema lõõnub nägu ja hallid riided. Peale selle oli ta kumis juure fõawõna. Wõddrafi noormeesti nähtawasti häbenedes sahtis ta fõma laupimata tohatuppa minna, kuid peremees, selle nägu õige rōdmajats oli muutnud, peatas teba üteldeis:

„Et ja tuleb ometi! Me ootame sind juba ammu aega, ja näid tuleb weel see teetõija ja ütleb, et ta teel looma näinud, selle eest ta palku pannud. Wõdd isje arwata, kui hirmul me suu pärafi olime. Kas ja nägid midagi misugusti tee kääres?“

„Ei, ma ei näinud ühtegi looma,“ wastas meis, kes oma nägu piliida poole hoidis, ilma et ta meeste poole olesk sihti ähõkõetõidud. „Kuid ma uigiza siit mõni loometer eemal ühte meest, kes õige tala ees käis, tooraga jooksi panti ja kuni siia kihutas.“

„Kõh!“ ütles mees tergelt naeratahes. „Ma ütlesin teile ja wõddras, et fõkõlad loomad meisaji palju maantele ei tule. Teie olete minn de ees jooksnud, feba te pimebuses loomats arwafite.“

„Ma olen Teid ilmaaegu ehmatanud“, wastas Rati iegafelt, kuna ta hingelt häbitunne läbitõis, et ta jeli filmatpõlun ewa Margarethele ega ta wõddrale neinte sihti ei olesk suutnud waadata.

„Naabritorpari peremees andis mulle püsi ühes ja kaatis mind õhtul tulema, muudu ei olesk ma nii hilja enam tulnud“, fõnõles noor Soome naisterahwas edasi, „aga ta näinud sihte wõddrafi peenteljes riides hawat mõõdamineont ja tal tulnud hirm, et eht ehtis ta pimebas ära wõi hakab kaitma. Ta kōstis mind talle järele minna, muudu ehtis wõddras ära.“ Peremaine panti kartulid, liha ja leiba lauale ning siis õlnid fõit õõma. Peremees teletas lõõmije ajal edasi.

„Dra et ja pühki ära tõid. Hundid tungimad wõgiti lauta lumbaid aramima ja fõru on ta mitufõrda lähõdal müramas kuulnud. Reid on siin kōllalt“, lihas ta Rati poole waadates juure, „aga nad pögenewad siegi meie kummeaastale fõrjapõhõfiele ja tema wõiffie fõrta eest, jaabid siis weel juure uimeile eeti. Kuru inimeft naljalt ei puutu“, teletas mees kumlat.

Rati oli kuulnud jutuga rahul, eht ta fõll wõhe piinit oli, sihti noore tõbruku ees üles tõsta. „Ja talle tuli mõie, misugusti oja Margarethe siin fõll wõngite, kui ta tantas olesk. Salaja oli ta õnnelik, et tal toleritõita õhes ei olnud, sest ta olesk hirmufõllustõnes, wõib olla, arwatud meeltooma maha kaitud. Aga Margarethel wõdi tema wastu astuwat neini ei olesk ümberpõõrõud seifutoral tõesti mitte jellest fõbanti olnud, tõesti mitte.



Käsikirju sorides.

K. R u m o r.

Kodused weed.

Oled Sa kõndinud Peipsi kaldal, mu kallim, ja waadelnud pääsukesti loode eel?

Missugune ülendaw ilu hoowab nende rütmilisest lennust? Kui wabalt ja lustiliselt liuglewad nad üle wee! —

Nii lennaku meie armastuski sarnanedes pääsukestele.

Oled Sa sõitnud Peipsi peal, mu kallim, ja waadelnud kalastajaid hilisel sügisel?

Kui südilt ning kohusekõwalt talitawad nad oma märgade tööruude kallal? Kui hoogsalt ning võimsalt kihutab puri nende tumedat lootsikut!

Nii purjetagu meie armastuski tinakarwalistel laintel, omandades eeskuju kalastajate paatidel.

Oled Sa uisutanud Peipsi peal, mu kallim, ja waadelnud külma üntis-tööd jõulueelsetel päewadel?

Missugune hiigla jääwäli kaldast kaldani? Missugune enesest süwenenud walmimine kogu pakase talwe wäitusel! —

Nii waikigu meie armastuski süwenedes aastate elutarkusse.

1915.

P a l w e.

Sinule kõnelen oma muinasjuttu.

Sinule noppin ilu kõigilt nurmedelt.

Ole ainult mu südame lähedal ja põhenda mu kirikut.

Ole mulle ajalikuks walguseks, sest igawest walgust ei tunne mu sõge waim.

Ole mulle ilmalikuks pühaduseks, sest kiriklikku pühadust põgeneb mu hing.

Tasuks wõta, mis ise heaks arwad: mu warandused lamawad Su jalge ees. Ei leia Sa aga midagi wõtmisewäärilist, siis luba, et Sulle igawesti wõlgu jään.

1915.

Lahkujale.

Mine, mil inimesed magawad.

Mine päikese - loode ja kuu-tähe wahel, wõttes pimedust kaaslasteks.

Mine salajäl metsateil ja juhi samm linnawärawatest mööda.

Mine wargsi ja kaetud näoga, nagu põgenenud wang.

Ära kõnele kellelegi oma labkumistest ja hoia ettewalmistused salajas.

Tühjenda hooliga taskud ja unusta mälestuste kohwer maha. — —

Siis oled Sa lõpulikult waba, ega pööra kunagi kodutaewa alla tagasi.

1916.

Mustad kotkad.

On ilmunud mustad kotkad mägedest.

Saahihimulised kotkad on tulnud, kõlwades põldudele tiibade muutiikku warju. — —

Seepärast ära otsi oma osa maanteelt. Ära otsi seda linna-, ega külatänaval.

Ära oota päikese loojaminekut ning ära leia kaasas kõndiwat tundi.

Waid rutta. Rutta aegawiitmata oma waikse kodu poole ja kannata saatuse tahtmist lepliku südamega.

Unusta iga rahusegawat arupidamist. Unusta kõiki, kellega kõnelesid turu peal ja kellega olid koos rahwa kogumise kohtades.

Püta kerida laialijooksunud mõtted üheainsa südamelöögi ümber ja mata tundmuste seie kinni.

Ole nagu pelglik weeroos, nagu alandlik kastehein.

Sest — kuule! — mustad kotkad on tulnud mägedest, ilmutades oma lähedust tiiwawarjude ühenemisega.

1916.

Wiimne akkord.

Sügisteile tuulele laulsin laulu.

Sügisteile tuulele pihtisin südame.

Sügisteile tuulele sõdaks sai tundmuste laastatud õu, kui maru löi wärawad lahti.

Sügisteile tuulele ohwriks toon põrmugi suureliku.

Kanna mind, tuul!

1916.

